

استراتژی توسعه گاز؛ مصرف یا صادرات؟

صدر برنامه‌های توسعه گاز قرار دارد یا خیر؟ اساساً برای مدیریت بهینه مصرف در داخل کدام استراتژی تدوین شده است؟ این سؤالاتی است که امروز مطرح است و البته در این زمینه باید پاسخگوی نسل‌های آینده نیز بود که ما با کدام استراتژی ماندگار ذخایر خدادادی را استخراج و سوزانده‌ایم؟ و آیا اساساً برای نسل آتی چاره‌ای اندیشیده شده است؟ با وجود آن که رشد مصرف انرژی به ویژه گاز در دو دهه اخیر در کشور رو به فزونی است و توسعه گازرسانی به تمام نقاط کشور می‌شود، به مصرف برسد یا اهدافی نظیر تولید و صادرات (LNG) و (GTL) یا توسعه پتروشیمی‌ها می‌تواند از برنامه‌های اصلی طرح‌های توسعه‌ای تولید گاز نیز باشد. تولید (LNG) (گاز طبیعی مایع شده جهت صادرات با کشتی) می‌تواند یکی از اهداف استراتژیک تولید گاز در کشور باشد چرا که دنیای آینده انرژی را (LNG) و (GTL) تشکیل می‌دهند، اما کمترین توجه به این موضوع با توجه به توجیه اقتصادی بالای این پروژه‌ها شده است.

ظرفیت و پتانسیل انرژی و منابع هیدروکربوری به ویژه گاز در ایران نشان می‌دهد که می‌توان در زمینه گاز سرمایه‌گذاری بالایی انجام داد و توجیه‌پذیری اقتصادی و بازگشت سرمایه بالای آن به اثبات رسیده و دیگر جایی برای چانه‌زنی نخواهد داشت و توجه به این مقوله می‌تواند در بهبود وضعیت امنیت ملی کشور نیز مؤثر باشد. در بحث امنیت ملی، گاز عامل پیونددهنده جدی بین کشورهایی که دارای خطوط انتقال گاز هستند، تلقی می‌شود و پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که با توجه به افزایش مصرف گاز روابط کشورهای دارای این مرز و خطوط از روابط دیپلماتیک فراتر رفته و وابستگی‌های متقابل اقتصادی را ایجاد می‌کند.

از سوی دیگر گاز پایه اصلی تولیدات پتروشیمی به شمار می‌رود و با توجه به بازار مناسب و اقتصادی محصولات پتروشیمی در جهان می‌توان در این زمینه نیز سرمایه‌گذاری‌های لازم را به عمل آورد هر چند که در دهه اخیر توجه به این صنعت مادر مورد اهتمام دولت بوده، اما سرمایه‌گذاری در این بخش نیز اندک است و گاه در زمستان به دلیل افزایش مصرف، گاز صنایع قطع می‌شود و تولیدکنندگان پتروشیمی از دریافت خوراک باز می‌مانند. باید استراتژی و نقش راه صنعت نفت در این بخش نیز مشخص شود هر چند دستیابی به مقام اول منطقه پتروشیمی در چشم‌انداز ۲۰ ساله مورد تأکید قرار گرفته، اما تا رسیدن به این مطلوب فاصله زیادی مشاهده می‌شود. استراتژی صادرات گاز، توسعه پتروشیمی، تولید (LNG) و توسعه صنعتی (GTL)، تبدیلات گاز و مصرف داخلی هر کدام سرفصل برنامه‌ریزی مشخصی است که می‌تواند مبنای حرکت صنعت نفت و گاز کشور باشد.

منبع: روزنامه جام جم

وجود منابع غنی گاز در کشور فرصت‌هایی را فراهم کرده تا ایران با آسودگی خاطر به استخراج و بهره‌برداری از این نعمت لایزال الهی بپردازد. اما دارا بودن عنوان دوم ذخایر گاز در جهان توانسته ایران را به نامی برتر در عرصه گاز بین‌المللی مانند نفت تبدیل کند یا خیر؟ اساساً آیا ایران استراتژی مدونی برای نحوه بهره‌برداری و مصرف منابع گسترده گازی خود دارد یا خیر؟

شرکت (گاز پروم) روسیه که موتور محرک اقتصادی این کشور به شمار می‌رود استراتژی خود را بر پایه تولید بیشتر و صادرات برای کسب قدرت بیشتر قرار داده است و از این رو توانسته موفقیت‌های چشمگیری را در بازار جهانی گاز به دست آورد و حضور خود را در معاملات سیاسی و بین‌المللی با اروپا نیز پررنگ و اثرگذار سازد. گاز یک منبع غنی انرژی در جهان محسوب می‌شود و به تدریج می‌رود تا جایگزین نفت شده و از این پس این انرژی در جهان تعیین‌کننده معاملات اقتصادی و بین‌المللی خواهد بود. کمی آینده‌نگری در این باره می‌تواند محاسباتی را ایجاد کند که می‌توان با تکیه بر این محاسبات ارزش اقتصادی قابل توجهی را برای کشور به دست آورد.

کارشناسان انرژی به درستی پیش‌بینی می‌کنند که دنیای آینده، دنیای گاز و (LNG) است و توسعه این بخش می‌تواند جایگزین مناسبی برای درآمد‌های نفتی کشور شود و سرمایه‌گذاری در این زمینه ارزش افزوده و اقتصادی فوق‌العاده‌ای خواهد داشت. اما برای رسیدن به این هدف لازم است برنامه و چشم‌اندازی روشن برای استفاده از منابع گازی کشور وجود داشته باشد. در حال حاضر ایران بیشترین ذخایر گاز طبیعی در منطقه خاورمیانه را دارد که در مقیاس جهانی پس از روسیه در مقام دوم قرار گرفته و حجم ذخایر اثبات شده ایران به ۲۸ تریلیون مترمکعب می‌رسد که این حجم ۱۷ درصد ذخایر کل دنیا را تشکیل می‌دهد و البته این در حالی است که طبق مطالعات صورت گرفته امکان اکتشاف و احتمال کشف ذخایر جدید نفت و گاز در کشور وجود دارد که ممکن است حجم ذخایر هیدروکربوری به‌ویژه گاز کشور را افزایش دهد.

اما با وجود این حجم ذخایر گازی، میزان تولید گاز طبیعی در ایران نسبت به دارایی‌اش بسیار پایین است و تنها ۳ درصد از تولید گاز جهانی در ایران صورت می‌گیرد و رتبه ایران از نظر تولید در جایگاه چهارم پس از روسیه، آمریکا و کانادا قرار دارد. آیا می‌توان منبع عظیم انرژی را تولید کرد و فقط به مصرف داخل رساند یا برنامه و هدفی به منظور فروش و صادرات آن وجود دارد؟ چه برنامه جامعی در زمینه توسعه گاز به عنوان محور و استراتژی تدوین شده است؟ آیا صادرات در